

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 16 stycznia 2019 r. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w P. zaliczył wnioskodawczynię M. H. do lekkiego stopnia niepełnosprawności z powodu schorzeń neurologicznych (10-N) na okres do 31 stycznia 2021 r., ponadto stwierdził, że niepełnosprawność wnioskodawczyni istnieje od 4 marca 2014 r., zaś ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od dnia 10 grudnia 2017 r. W orzeczeniu wskazano, że M. H. może być zatrudniana na otwartym rynku pracy przy pracy stosownej do możliwości wynikających z niepełnosprawności, choć wymaga zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze według wskazań specjalisty. Zespół wskazał, iż wnioskodawczyni nie wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji a korzystać z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji może korzystać zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ponadto wskazano, że wnioskodawczyni nie spełnia przesłanek uzyskania prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju i nie dotyczą jej uprawnienia wynikające z art. 8 ust 3a pkt 1 Prawa o ruchu drogowym. W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawczyni ma naruszoną sprawność organizmu powodującą w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną. Jest osobą mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub techniczne. Jest zdolna do zaspokajania bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Na skutek odwołania M. H. w dniu 22 lutego 2019 r. Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Województwie (...) w S. wydał orzeczenie utrzymujące w mocy zaskarżone orzeczenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawczyni ma istotne ograniczenia w możliwości funkcjonowania na poziomie uważanym za typowy dla osoby z pełną sprawnością, powodując obniżenie zdolności do wykonywania pracy. Nie powoduje to jednak jej zależności od otoczenia i konieczności zapewnienia jej pomocy w celu wyrównania szans i uczestnictwa w różnych sferach życia. Organ rentowy stwierdził, że M. H. jest zdolna do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a także wykonywać prace na otwartym rynku pracy z ograniczeniami wynikającymi z psychofizycznych możliwości.

M. H. wniosła odwołanie od powyższego orzeczenia domagając się zaliczenia do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz stwierdzenia, że nie może być zatrudniana na otwartym rynku pracy.

W odpowiedzi na odwołanie Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Województwie (...) w S. wniósł o jego oddalenie w całości. Organ rentowy przytoczył dotychczasową argumentację zawartą w orzeczeniach Zespołów obu instancji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. H. ma 54 lata. Jest rolnikiem. Prowadzi gospodarstwo rolne od 27 lat. Aktualnie pracuje w zakładzie pracy chronionej jako pracownik gospodarczy.

W marcu 2014 r. przeszła udar niedokrwienny mózgu pod postacią dyskretną z niedowładem połowicznym lewostronnym. W 2015 r. rozpoznano u niej rak brodawkowaty tarczycy leczony następnie operacyjnie. W 2015 r. rozpoznano zespół antyfosfolipidowy. Cierpi na cukrzyce typu 2 i przeszła operację z powodu ropnia jajnika lewego.

Bezsporne, a nadto akta rentowe wnioskodawczyni, w szczególności: dokumentacja medyczna – k. 38-43, 45-50, 53-78 ocena zawodowa – k. 83, 95, ocena stanu zdrowia – k. 96.

Obecnie u M. H. rozpoznaje się niedowład połowiczny lewostronny z połowicznym lewostronnym obniżeniem czucia powierzchniowego po przebytym udarze niedokrwiennym mózgu osoby z zespołem fosfolipidowym. Z tego powodu

M. H. jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym do 31 stycznia 2021 r. i wymaga częściowej pomocy innych osób celu pełnienia ról społecznych. Może być zatrudniona w warunkach pracy chronionej.

Dowód: opinia sądowo-lekarska biegłej z zakresu neurologii – k. 19-20 i 41.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. H. okazało się uzasadnione.

Orzekanie o stopniu niepełnosprawności jest regulowane przez ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (jednolity tekst – Dz. U. z 2018 r., poz. 511 ze zm.) oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328 ze zm.).

Art. 4 ust. 1-4 wyżej wymienionej ustawy stanowi, iż:

- do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji;

- do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającej czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych;

- do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Przy czym niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Określone przez ustawę zasady ustalania stopnia niepełnosprawności precyzuje rozporządzenie z dnia z dnia 15 lipca 2003 r., zgodnie z którym:

- standardy w zakresie kwalifikowania do znacznego stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające skutki naruszenia sprawności organizmu powodujące:

1) niezdolność do pracy - co oznacza całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu;

2) konieczność sprawowania opieki - co oznacza całkowitą zależność osoby od otoczenia, polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem;

3) konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych - co oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych.

Przy czym, przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych rozumie się konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy w zakresie, o którym mowa w pkt 2 i 3.

- standardy w zakresie kwalifikowania do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające naruszenie sprawności organizmu powodujące:

- 1) czasową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy, o której mowa w pkt 3 powyżej, w okresach wynikających ze stanu zdrowia;
- 2) częściową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o których mowa w pkt 3 powyżej.

Z przeprowadzonych przez przedstawicieli Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności ustaleń wynika, że M. H. jest zdolna do zaspokajania bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, jak również samodzielna w pełnieniu ról społecznych.

Ustalenia Zespołu kwestionowała odwołująca się podnosząc, że powinna być zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Strony nie kwestionowały treści dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy i aktach rentowych Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Województwie (...) w S.. Dlatego też stanowiły one miarodajny materiał do dokonania ustaleń faktycznych w sprawie jak również dalszych wnioskowań w sprawie. Wynika z nich, że odwołująca się przeszła udar niedokrwienny mózgu oraz cierpi na szereg schorzeń przewlekłych.

Ustalenie wpływu tych okoliczności na stan sprawności odwołującej się oraz ocena sprawności odwołującej się wymagały zasięgnięcia wiadomości specjalnych od biegłego z zakresu medycyny. W rezultacie Sąd dopuścił dowód na okoliczności sporne z opinii biegłej sądowej lekarza specjalisty z zakresu neurologii stosownie do rodzaju schorzeń odwołującej się.

W opinii sądowno-lekarskiej z dnia 7 sierpnia 2019 r. (k. 19-20) biegła T. P. stwierdziła w sposób jednoznaczny, że rozpoznany u odwołującej się niedowład połowiczny lewostronny z połowicznym lewostronnym obniżeniem czucia powierzchniowego po przebyłym udarze niedokrwiennym mózgu u osoby z zespołem antyfosfolipidowym powoduje umiarkowany stopień niepełnosprawności M. H. w dalszym okresie do 31 stycznia 2021 r.

Opinię biegłej zakwestionował organ rentowy (k. 28-28v) wnosząc o jej niedopuszczenie. Zarzucił biegłej rażące naruszenie przepisów art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz § 30 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz sprzeczność wewnętrzną wyводу.

Zespół przytoczył zawartą w ustawie definicję umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz warunki kwalifikacji do niepełnosprawności zawarte w rozporządzeniu. Zarzucił biegłej, że nie określiła stopnia samodzielności odwołującej się w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Zauważył, że u odwołującej się występują jedynie dyskretne objawy niedowładu połowicznego lewostronnego. Domagał się wskazania obszarów funkcjonowania odwołującej się, które wymagają czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych i określenia z jakich powodów jest niezdolna do pracy albo zdolna do pracy jedynie w warunkach racy chronionej.

Odwołująca się nie kwestionowała opinii biegłej.

Odnosząc się do zarzutów organu rentowego (k. 41) biegła T. P. wskazała, że umiarkowany stopień niepełnosprawności wynika ze stanu zdrowia odwołującej się. U M. H. stwierdzono niedowład połowiczny lewostronny z połowiczną lewostronną niedoczulicą, co utrudnia chodzenie i wykonywanie czynności precyzyjnych. Sprawność odwołującej się pogarszają też leczony operacyjnie nowotwór tarczycy i zespół antyfosfolipidowy. Okoliczności te, w ocenie biegłej,

powodują konieczność częściowej pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych oraz okresowego zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej.

Oceniając prawidłowość opinii biegłej Sąd zauważył, że biegła uwzględniła w opinii całość dokumentacji medycznej dostępnej w aktach sprawy. Przeprowadziła też szczegółowe badanie przedmiotowe odwołującej się. Zdaniem Sądu, opinia biegłej charakteryzuje się wszechstronnością, zrozumiałością i brakiem wewnętrznych sprzeczności, jak również wnikliwością w zakresie badania wnioskodawczyni, rozpoznania jej dolegliwości i oceny sprawności odwołującej się. Wnioski opinii zostały przez biegłą wyciągnięte w sposób logiczny i odpowiedni do wyników przeprowadzonych badań oraz gruntownej analizy dokumentacji medycznej, ponadto zostały wystarczająco uzasadnione. Sporządzona ekspertyza zasługuje, zdaniem Sądu, na przyjęcie za miarodajną dla wydania orzeczenia w sprawie w pełnym zakresie, tym bardziej, że została sporządzona przez wysokiej klasy fachowca o wieloletnim doświadczeniu klinicznym.

Wymaga podkreślenia, że wbrew ocenie organu rentowego opinia biegłej nie zawiera wewnętrznych sprzeczności. Wnioski co do stanu sprawności odwołującej się zostały przez biegłą oparte na wynikach badań przeprowadzonych przez biegłą. Sąd zauważył, że M. H. na skutek połowicznego niedowładów ma problem z wykonywaniem czynności wymagających precyzji i w tym zakresie zmuszona jest korzystać ze wsparcia innych osób, albowiem pośród czynności wykonywanych na co dzień są również aktywności tego typu. Nie sposób ponadto uznać, że osoba mająca wykształcenie adekwatne do wykonywania prac fizycznych dotknięta połowicznym niedowładem, może być zatrudniana na otwartym rynku pracy. Lewostronna niedoczulica odwołującej się powoduje zbyt duże ograniczenia w wykonywaniu czynności pracownika gospodarczego jak i osoby prowadzącej gospodarstwo domowe, aby uznać odwołującą się za osobę samodzielną.

Analizując zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd doszedł do wniosku, że odwołująca się M. H., ze względu na ograniczenia w pełnieniu ról społecznych i podejmowaniu zatrudnienia powinna zostać zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na okres od dnia 7 sierpnia 2019 r. (badanie przez biegłą) do dnia 31 stycznia 2021 r. W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd zmienił orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w tym zakresie w oparciu o treść art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekając jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)